Hukuk Bölümü 2010/96 E., 2010/169 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : Ç. G.

Vekili : Av. B. K.

Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü

O L A Y : Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü 17. Bölge Müdürlüğü-'nün 16.3.2006 gün ve 0006733 sayılı işlemi ile, 35 AH 4606 plakalı aracın otoyol ve Boğaziçi köprülerinden ücret ödemeden geçiş yaptığının tespit edildiğinden bahisle 5228 sayılı Kanun'un 50. maddesi uyarınca cezalı geçiş ücretinin ödenmesi istenilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

SARIYER SULH CEZA MAHKEMESİ; 17.1.2007 gün ve E:2007/140 D.İş, Müt. K:2007/155 sayı ile, İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 16.10.2006 tarih ve 2006/114 D.İş ve 2006/2422 Müt sayılı kararı ile yetkisizlik kararı verilerek dosyanın Mahkemelerine gönderildiği, itiraz eden Çiğdem Gündemir'e verilen idari para cezasının Karayolları Genel Müdürlüğü 17. Bölge Müdürlüğü tarafından 5228 sayılı Yasa'nın 50. maddesi ile değişik 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 21/1 maddesi uyarınca verildiği, aynı Kanunun 21/5. maddesi uyarınca bu para cezalarına yapılan itirazın tebliği izleyen günden itibaren 7 gün içinde idare mahkemesi nezdinde cezayı veren idare aleyhine dava açılabileceğinin düzenlendiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 8. İDARE MAHKEMESİ; 30.4.2008 gün ve E:2007/1814, K:2008/879 sayı ile, davanın, davacının aracının otoyol ve Boğaziçi köprülerinden ücret ödemeden geçiş yaptığı ileri sürülerek 1.331,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin 16.3.2006 tarih ve 773 sayılı işlemin iptali istemiyle açıldığı, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 8.2.2008 tarihine kadar yürürlükte bulunan 21. maddesinde, "Para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir" kuralına yer verildiği, ancak, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesiyle 5539 sayılı Kanun'un 21. maddesinin değiştirildiği ve maddenin yeni halinde 5539 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idare mahkemelerine başvurulabileceği yolunda bir hükme yer verilmediği, bu durumda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik sonrasında, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde tüm idari yaptırım kararları açısından uygulanmasının öngörülmesi; 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un, bu Kanun uyarınca verilecek idari para cezalarına karşı açılacak davalarda idare mahkemelerinin görevli olduğunu hükme bağlayan 21. maddesinin, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanun ile değiştirilmesi; bu bağlamda, 8.2.2008 tarihi itibariyle 5539 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı başvurulacak kanun yolu bakımından, kanunlarda aksi yönde bir hükmün var olmaması nedeniyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun kanun yoluna ilişkin hükümlerinin uygulanması gerekeceği hususları birlikte değerlendirildiğinde; 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Kanun'la yapılan yasal değişiklik sonrasında, 5539 sayılı Kanun gereğince verilen idari para cezası kararına karşı açılan iş bu davanın idari yargı mercilerinin görev alanına girmediği sonucuna ulaşıldığı, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı üzere, "yeni bir yasayla kabul edilen görev kuralları geçmişe de etkili olacağından" ve "davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceğinden"; 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik sonrasında adli yargı mercilerinin görev alanına giren iş bu davanın Mahkemelerince görüm ve çözümüne olanak bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara yapılan itirazın reddi suretiyle kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 5.7.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre:

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece adli yargı dosyası ile birlikte Mahkememize gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 5539 sayılı Kanun'un 21. maddesine (5228 sayılı Kanun'un 50. maddesi) göre verilen idari para cezasının kaldırılması

istemiyle açılmıştır.

11.2.1950 tarih ve 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 21. maddesinde(Mülga: 25/2/1952 - 5889/8 md.;Yeniden düzenleme: 16/7/2004-5228/50 md.), "Karayolları Genel Müdürlüğü işletiminde olan erişme kontrollü karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemeden geçiş yaptığı tespit edilen araç sahipleri adına Karayolları Genel Müdürlüğünce geçiş ücretinin on katı idarî para cezası kesilir.

Geçiş ücreti ve kesilen idarî para cezası, ilgilisine posta yoluyla tebliğ edilerek tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi için süre verilir. Süresinde ödenmeyen tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. İlgilisine tebliğ edilemeyen alacaklar Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerinde ilân asmaya mahsus yerde otuz gün süreyle ilân edilir, ilân süresinin son günü tebligat yapılmış sayılır. Bu madde hükmüne göre tahsil edilen tutarlar bütçe geliri olarak kaydedilir.

Bu madde uyarınca ödenmesi gereken ücret ve para cezaları ödenmeden araçların fenni muayeneleri ile satış ve devirleri yapılamaz.

Bu madde kapsamındaki alacakların PTT İdaresince tahsiline Maliye Bakanlığınca izin verildiği takdirde bu alacaklar hakkında da 5584 sayılı Posta Kanununun mükerrer 66 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Bu maddenin ikinci fıkrasına göre yapılan tebligat üzerine tebliği izleyen günden başlamak üzere yedi gün içinde idare mahkemesi nezdinde cezayı kesen idare aleyhine dava açılabilir. Dava açılması söz konusu alacakların tahsil işlemlerini durdurmaz" hükmüne yer verilmiş iken; 5539 sayılı Kanun'un 21. maddesi, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesi ile değiştirilerek, (Mülga: 25/2/1952 - 5889/8 md.;Yeniden düzenleme: 16/7/2004-5228/50 md.) "(Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/126 md.) Karayolları Genel Müdürlüğü işletiminde olan erişme kontrollü karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemeden geçiş yaptığı tespit edilen araç sahiplerine Karayolları Genel Müdürlüğünce geçiş ücretinin on katı kadar idarî para cezası verilir.

(Mülga ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)

Bu madde uyarınca ödenmesi gereken ücret ve para cezaları ödenmeden araçların fenni muayeneleri ile satış ve devirleri yapılamaz.

Bu madde kapsamındaki alacakların PTT İdaresince tahsiline Maliye Bakanlığınca izin verildiği takdirde bu alacaklar hakkında da 5584 sayılı Posta Kanununun mükerrer 66 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

(Mülga beşinci fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)" denilmiş; 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5539 sayılı Yasa'da son haliyle, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 21. maddesine göre verilen cezalara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sarıyer Sulh Ceza Mahkemesi'nin 17.1.2007 gün ve E:2007/140 D.İş, Müt. K:2007/155 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 5.7.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.